

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 17ΗΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1974

ΜΝΗΜΗ ΒΙΤΑΛΙΑΝΟΥ LAURENT

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ Κ. ΔΙΟΝ. ΖΑΚΥΘΗΝΟΥ

Μετά βαθείας θλίψεως αναγγέλλω εις τὴν Ἀκαδημίαν τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς Βιταλιανοῦ Laurent, ἐπισυμβάντα ἐν Παρισίοις τὴν 21 τοῦ παρελθόντος Νοεμβρίου. Ὁ πατὴρ Laurent εἶχε ψηφισθῆ ἀντεπιστέλλον μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τὴν 26 Ὀκτωβρίου 1972, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὴν χαρὰν νὰ ἴδῃ κυρούμενον ὑπὸ τῆς πολιτείας τὸ διάταγμα τοῦ διορισμοῦ του*. Καὶ διότι ἡ ἡμετέρα ὁμόφωνος ψῆφος ἔκρινε τὸν ἄνδρα ἄξιον νὰ τύχῃ τῆς τοιαύτης τιμῆς, ἀλλὰ καὶ διότι τὸ ἔργον τοῦ μεταστάντος συναδέλφου ἀποτελεῖ καιριωτάτην συμβολὴν εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὰ γράμματα τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ, θὰ ἀφιερῶσω εἰς μνήμην του κατὰ τὰ εἰωθότα ὀλίγας λέξεις καὶ θὰ καταχωρίσω αὐτὰς εἰς τὰ «Πρακτικά».

Ὁ Louis - Philippe - Olivier, ἐν κληρικοῖς Vitalien Laurent ἐγεννήθη ἐν Séné (Morbihan) τὴν 26 Μαΐου 1896 καὶ ἐσπούδασεν ἐν Βελγίῳ καὶ ἐν τῷ Pontificium Institutum Studiorum Orientalium τῆς Ρώμης. Τῷ 1920 εἰσῆλθεν εἰς τὴν Congrégation τῶν Assomptionnistes καὶ τῷ 1924 ἐχειροτονήθη ἱερεὺς. Ἐπὶ μίαν καὶ πλέον τριακονταετίαν διηύθυνε τὸ Γαλλικὸν Ἰνστιτούτον Βυζαντινῶν Σπουδῶν (Institut Français d'Études Byzantines) ἐν Χαλκηδόνι, Βουκουρεστίῳ καὶ Παρισίοις (1935 - 1966). Ἀπὸ τοῦ 1952 μέχρι τοῦ 1959 διετέλεσεν ἔφορος τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου τοῦ Βατικανοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ 1962 Διευθυντὴς σπουδῶν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Κέντρον Ἐπιστημονικῆς Ἐρεῦνης τῆς Γαλλίας. Μεγάλῃ ὑπῆρξεν ἡ συμβολὴ του εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ *Revue des Études Byzantines*.

---

* Τὸ διάταγμα τοῦτο ἐξεδόθη τὴν 28-12-1973 καὶ ἀνεκοινώθη δημοσίᾳ κατὰ τὴν ὑπ' αἰριθμ. 1102 συνεδρίαν τῆς Ὀλομελείας τῆς 24-1-1974.

Ὁ πατὴρ Laurent ὑπῆρξεν ἀντεπιστέλλον μέλος τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Βερολίνου (ἀπὸ τοῦ 1931), ἐπίτιμον μέλος τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας (ἀπὸ τοῦ 1939), ἐπίτιμον μέλος τῆς ἐν Ἀθήναις Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν (ἀπὸ τοῦ 1939), μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Πολιτικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν (ἀπὸ τοῦ 1946), ἀντεπιστέλλον μέλος τῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας (ἀπὸ τοῦ 1959), ἐπίτιμον μέλος τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν (ἀπὸ τοῦ 1962), κλπ. Ὡσαύτως εἶχε τιμηθῆ διὰ τοῦ Ταξιάρχου τοῦ Γεωργίου τοῦ Α' τῆς Ἑλλάδος.

Καταπλήσσει ἡ συγγραφικὴ δρασίς τοῦ πατρὸς Laurent ἀπὸ ἀπόψεως ἐκτάσεως, ποιότητος καὶ ποικιλίας τῶν θεμάτων. Εἰς τριακοσίας ὑπολογίζονται αἱ μείζονες καὶ ἐλάσσονες διατριβαὶ του αἱ δημοσιευθεῖσαι εἰς περιοδικά. Ἀναφέρονται εἰς τὴν Πολιτικὴν Ἱστορίαν καὶ τοὺς θεσμοὺς τοῦ Βυζαντίου, εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, ἰδίως εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῶν μητροπόλεων καὶ τῶν ἐπισκοπῶν του, εἰς τὰς σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν, εἰς τὴν Ἀγιογραφίαν, τὴν Σφραγιδογραφίαν, τὴν Νομισματικὴν, τὴν Διπλωματικὴν, φέρουν δὲ εἰς τὰ μεγάλα καὶ ἐπίμαχα θέματα, ὡς καὶ εἰς τὰ ἐπὶ μέρους, νέον ἄγνωστον ὄλικόν, νέας ἀπόψεις, νέας ἐρμηνείας.

Διὰ τῶν δημοσιευμάτων τῶν περιοδικῶν καὶ τῶν αὐτοτελῶν ἔργων του ὁ πατὴρ Laurent προήγαγεν ἐξόχως τρεῖς μεγάλους κλάδους τῆς ἐρεῦνης: τὴν Σφραγιδογραφίαν, τὴν Ἀγιογραφίαν καὶ τὴν μελέτην τῶν Τακτικῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν Σφραγιδογραφίαν ἀναφέρονται τὰ εἰς αὐτοτελεῖς τόμους ἔργα: *Les bulles métriques dans la Sigillographie Byzantine* (δημοσιευθὲν ἀρχικῶς εἰς τὸ περιοδικὸν Ἑλληνικά, ἀνετυπώθη εἰς τόμον, ἐν Ἀθήναις, 1936). *Documents de Sigillographie Byzantine. La Collection G. Orghidan* (Bibliothèque Byzantine, Documents, 1), ἐν Παρισίοις, 1952. *Les sceaux byzantins du Médailleur Vatican*, ἐν Βατικανῶ, 1962. *Le corpus des sceaux de l'Empire Byzantin*, τόμος πέμπτος, μέρη 1 - 3 μετὰ πινάκων, ἐν Παρισίοις 1963/1965/1972. Εἰς τὸν κλάδον τῆς Ἀγιογραφίας μνημονεύομεν τὰ αὐτοτελῆ δημοσιεύματα: *La Vie Merveilleuse de Saint Pierre d' Atroa. Introduction, texte et traduction*, ἐν Βρυξέλλαις, 1956, καὶ *La Vita Retractata et les miracles posthumes de Saint Pierre d' Atroa*, ἐν Βρυξέλλαις, 1958. Ἐκ τῶν ἐκδόσεων τῶν ἀφορωσῶν εἰς τὴν ἔρευναν τῶν Τακτικῶν μνημονευτέα ἡ ἐργασία: *Corpus Notitiarum Episcopatum Ecclesiae Orientalis Graecae*, ἐν Χαλκηδόνι, 1936.

Ἐκτὸς τοῦ *Corpus* τῶν σφραγίδων τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους ὁ πατὴρ Laurent ἐξέδωκε δύο μνημειώδη ἔργα: τὸ ἐκ σελίδων 636 τέταρτον τεῦχος τῶν *Regestes*

des Actes du Patriarcat de Constantinople, Vol. I. Les Patriarches, Fasc. IV. Les Regestes de 1208 à 1309, εν Παρισίοις, 1971, θεμελιῶδες σύγγραμμα οὐ μόνον διὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν, ἀλλ' ἐν πολλοῖς καὶ διὰ τὴν Πολιτικὴν Ἱστορίαν τοῦ Βυζαντίου ἀπὸ τοῦ 1208 μέχρι τοῦ 1309, καὶ Les «Mémoires» du Grand Evêque de l'Église de Constantinople Sylvestre Syropoulos sur le Concile de Florence (1438 - 1439), εν Παρισίοις, 1971, σελ. XXLI-716, ὑποδειγματικὴν ἔκδοσιν κειμένων μιᾶς τῶν κυριωτέρων ἀπὸ Ἑλληνικῆς πλευρᾶς πηγῆς τῆς ἱστορίας τῆς ἐν Φλωρεντία Συνόδου.

Ἡ πολυσχιδῆς δρᾶσις καὶ τὸ συγγραφικὸν ἔργον τοῦ πατρὸς Laurent, ἡ εἰδίκευσις εἰς κλάδους, οἱ ὅποιοι ἀπαιτοῦν ἐκτάκτους ἰκανότητας, τὸ πάθος διὰ τὴν ἔρευναν καὶ ἡ ἀπλότης τοῦ βίου καθίστων αὐτὸν δεσπόζουσαν φυσιογνωμίαν τῶν Βυζαντινῶν Σπουδῶν.

Ὁ πατὴρ Laurent καταλείπει ἀξιολογώτατον ἀνέκδοτον ἔργον. Ὡς ἔγραφεν εἰς τὸν ὁμιλοῦντα εἰς τὴν τελευταίαν ἀπὸ 2 Σεπτεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐπιστολὴν του, ἡσχολεῖτο τότε μὲ τὴν τελικὴν ἀναθεώρησιν τοῦ χειρογράφου τοῦ δευτέρου τόμου τοῦ *Corpus des sceaux de l' Empire Byzantin*. Τὴν ἔκδοσιν τῶν ἐγγράφων τῶν Ἀθωνικῶν μονῶν τοῦ Παντοκράτορος καὶ τοῦ Ξενοφῶντος, τὴν ὁποίαν ἀπὸ ἐτῶν παρεσκεύαζεν ὁ μεταστάς, θὰ ἀναλάβῃ ὁ συναδελφός κύριος Paul Lemerle, ἐνῶ οἱ ἐν τῷ τάγματι τῶν *Assomptionnistes* καὶ ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ συναδελφοί του θὰ φροντίσουν περὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν ἀναφερομένων καταλοίπων. Πλὴν ἄλλων παραμένει τὸ θέμα τῆς μνημειώδους ἐκδόσεως τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ Γεωργίου Παχυμέρους, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Laurent εἶχεν ἀφιερῶσει ἀπὸ τοῦ 1929 μέγα μέρος τοῦ δημιουργικοῦ μόχθου του.

Εἰς μνήμην τοῦ ἀποθανόντος ἀγαπητοῦ συναδέλφου καὶ διαπρεπεστάτου ἐργάτου τῆς Ἐπιστήμης Βιταλιανοῦ Laurent παρακαλῶ νὰ τηρήσωμεν σιγὴν λεπτοῦ.
